

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fôiea una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 v. a. Pentru tieri externe 15 sun. pe unu anu sêu 45 doideceri, or 3 galbini si 3 doideceri mon. sunatôria. Se prênunera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari sêu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

Nr. 60.

Braslovu, 1. Augustu 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

CUVENTULU

Domnului secretariu primariu alu Asociatiunei
George Baritiu,

rostitu la deschiderea Espusetiunii din 28. Juliu nou.

Mai nainte de a se deschide usiele aceluor localitati, intru care s'au asediatu unu numeru cá de 2200 obiepte cá totu atatea martore ale industriei si spiritului de activitate a poporului romanescu de ambe clase, rogu pe on. Adunare, cá se'mi dea voia a deduce pe scurtu acele temeieri, care au induplecatu pe brasioveni a propune connationaliloru sei acêsta incercare modesta de o Espusetiune, cumu si a o privi si pune in lucrare pentru astadata din punctu de vedere curatu romanescu, candu pôte multi aru fi asteptatu, cá romanii ferinduse pe campulu arteluor, alu industriei si alu agriculturii de aceea ce se numesce egoismu nationalu, se se puna pe unu altu terenu, adica pe acela ce se dîce alu patriotismului in generalu, si prin urmare pe susu numitele campuri ale activitatii omenesci se faca cauza comuna cu ceilalti conlocuitori ai acestoru patrii, unde sôrtea ne aruncâ unii lenga altii si unde voi'a providintiei este, cá se vietuimu in pace si in buna intielegere unii cu altii. —

Intre manifestarea vietii nôstre nationale, soçiale si practice si intre opiniunea formata la alte popôra despre noi domnesce tocma si pe campulu industriei si alu agriculturii anca si pana in acestea momente o diferintia din cele mai aprige din cate numai se potu cugeta. Unele popôra mai sunt adica de acea opiniune, cumuca industri'a la romanii transilvani este nula sica agricultur'a loru anca se afla totu numai in starea ei primitiva, precumu a potutu fi aceeași inainte de acêsta cu cateva mii de ani. Din contra inse mass'a precumpanitôre a poporului romanescu a fostu, mai e in stare si paña astadi de a'si produce, a'si face si indetula cele mai multe trebuintie ale vietuiri sale pamentesci numai dupa faticile bratieluor sale. Se ne întorcemu spre oricare tienutu alu tierii, se luamu in deprópe cercetare modulu vietii, imbracamintea si tôte trebuintiele romanului, pentru cá se ne castigamu deplin'a convictiune, cumuca romanului lipsescu numai acelea cateva meserii, pe care dinsulu sêu ca a invetiatu din mosi de stramosi ale despretiui cá pe unele care nu aru corespunde geniului si caracterului seu nationalu; sêu earasi de acelea, care in pusetiunea si intre referintiele sub care a gemutu de mai multi seculi, ii fusese strinsu opritu de a le invatia; sêu si de acelea, ale caroru trebuintia nu lea simtitu nici odinióra, din cauza ca nu corespunde modulu vietii la care a fostu dedatu earasi din strabuni preste tôte generatiunile pana in dilele nôstre.

Deci déca este adeveratu, cumuca industri'a nôstra nationala trecea in ochii altora de nula, eara starea agriculturii de o stare primitiva, dupa care astadi nu siar mai potea castiga nimini pana de tôte dilele, cu ce dreptu ar fi pretinsu cineva, cá se incercamu a ne mesura poterile nôstre cu altii, carii se credu pe sine naintati in tôte ramurile culturii omenesci neasemanatu mai departe decatu aru fi acesti romani din secululu alu 19-lea?

Cu tôte acestea spiritulu seculului, interesulu si onôrea nôstra nationala pretindea dela noi in tonu imperativu cá, déca totusi tienemu si aparamu ca amu avea si noi o industria si o agricultura, se esimu la lumin'a dilei cu dens'a, se ne aratamu, odata precumu suntemu, industriosi sêu lenesi, cultivati sêu barbari, isteti si destepti, sêu timpiti dela natura. Acêsta este si va remanea o datorintia mare si grea ce avemu se implinimu nu numai pentru cá se ne cunósca altii, ci si mai virtosu pentru cá se ne cunóschemu noi insine in tóta privinti'a si in tôte ramurile activitatii nôstre nationale.

Poporulu nostru fundâ o Asociatiune, a carei chiamare este a nainta cultur'a lui. Inse de unde era se incêpa acêsta Asociatiune, déca nu i se voru da totufeliulu de ocațiuni spre a cunósce odata pe deplinu acele trepte ale culturii omenesci, pe care se voru fi aflandu diferitele clase, pâture, tienuturi ale poporului? De unde se'si ia invatiatii poporului materia de invatiaturi in adeveru practice pentru acelasu poporu, déca loru nu li se voru da earasi ocațiuni dese de a'lu cunósce cumu amu dice si pe façia si pe dosu? pentruca din idiologiile si disputele scolasticiloru nu s'a revarsatu nici odinióra vreunu folosu practiculu in sinulu poporeloru, nici pentru vieti'a acêst'a trecatôre nici pentru cea viitôre.

Acelora carii nu s'iau luat u timpulu de a pune in cumpana temeieri de natur'a celoru susu atinse, leau placutu a lua incercarea nôstra in risu si a o caracteriza de o simpla maimutiaria; adica cumu amu dîce cu alte cuvinte: fiinduca altii au apucatu la drumulu mai de diminétia, noi se nu manecamu de locu; fiinduca altii au invatiatu a innota, noi se nu intramu nici pana la genunchi in apa; fiinduca altii au curagiulu de a incalécâ pe cei armasari infocati si spumegatori, noi se nu cutesamu nici a mai prasi vreunu calu in batatur'a nôstra.

Ci totusi se ne întorcemu, ce se mai negamu aceea ce nu se mai pôte ascunde nici decumu? Asia este: Espusetiunea in generalu este in adeveru o maimutiaria, adica o imitatiune atatu a terguriloru, catu si mai virtosu a jocuriloru indatinate la elinii antici, sêu a minunateluor adunari din tóta patria impregiurulu unoru temple de ale loru, unde avea a se produce fiecare in art'a sêu meseri'a sa in façi'a intregii natiuni, dela care apoi toti cei mai eminenti isi lua cunun'a de victória. Asia e, ide'a ce s'a facutu de moda cá de 10 ani incóce si s'a pusu cu atata sgomotu in lucrare la Londr'a, Paris, Miunich, Vien'a si pe airea, sémana si ea unei antice reafiate in ruinele Palmirei sêu ale Pompeii, dupa care acumu artistii moderni facu o miie altele asemenea. Oare inse pentru aceea se pôte negâ folosulu practiculu alu Espusetiuniloru?

Acêsta intrebare on. publicu ascultatoru sio pôte deslega cu privire la poporulu nostru in modulu cu totulu practiculu, trecêndu déca 'i place in localele pe unde se afla asiediate obieptele tramise de catra toti favoratorii acestei intreprinderi fragede si nepretentióse, spre care scopu si rogamu pe Esc. S'a Domnulu Presiedintele cá se'si dea binecuventarea sa.

Procesu criminalu in contra celoru carii voru a nimici autonomi'a Transilvaniei.

Noi de cateva luni incóce parasiramu cu totulu politic'a din laintru a tiei nóstre. Amu avutu la acésta temeuri nóstre greu cumpanitóre; cu tacerea inse ce amu observatu pana acum, nu amu perduto nimicu. Afacerile tiei nóstre s'au traganatu cá vai de ele. Numai despre sasi s'aru poté dice la prim'a parere, ca ei si din tómn'a trecuta incóce aru fi naintatu in politica. Asié este, ei s'au incercatu a naintá; ne indoimu in sa fórté, déca siau ajunsu scopulu loru.

Universitatea sasésca se incérea acuma cá si in a. 1849 a smulge si desparti asia numitulu „Fundu regescu“ de catra celalaltu teritoriu alu Transilvaniei, a'lu botésa de „Sachsenland“ si a mijloci dela imperatulu Austriei recunóscerea lui cá tíera autonóma supusa deadreptulu Cabinetului din Viena fara nici o intremijlocire a guvernului transilvanu. Ve aduceti aminte, cumca in constitutiunea imperiala octroata la 4. Martiu 1849, „Sachsenland“ se sciuse víri pentrucá se fia recunoscuta alaturea cu alte tieri; Ddieu inse a datu, ca acea constitutiune ce nu fusese nici cópta nici fripta, se se delature cá si altele multe frantiosesci cá de ani 70 incóce. — Ei, dara sasi din Sibiu nu se lasa cu una cu doua, ci isi cérea noroculu de mai departe.

Parti'a numita a lui „Hermannstädter Zeitung,“ despre carea se spune ca ar sta in soldu . . . , ne mai potendu astephá pana la o decisiune definitiva asupra Sachsenlandului, propuse din partea sa, cá sasi transilvani se se smulga de sub guvernulu transilvanu deocamdata celu puçinu in causele curatu judecatoresci, in care acestu guvern are totudeodata frumós'a functiune de tribunalu supremu si se se supuna deadreptulu supremei curti judecatóre din Viena. Acestu proieptu a esitu in Nr. 151 alu gazetei nemtiesci din Sibiu. Guvernulu tiei aflandu despre acestu atentatu indireptatu in contra autonomiei Transilvaniei a provocat pe universitatea sasésca, cá se traga pe D. Heinrich Schmidt redactorulu, proprietariulu si editorulu lui Herm. Ztg. in cercetare si se'lu pedepsésca (cu inchisóre) intru intielesulu §. 300 alu condiciei penale. Directorulu fiscalu dela tabl'a regésca din M.-O-siorheiu cá procuroru de statu emise intru asemenea unu mandatu catra fiscalulu din Sibiu, cá acest'a se arunce sub cercetare pe Schmidt.

Acestu casu socotitu in sinesi este prea interesantu pentru referintiele politice si intrenationale din Transilvani'a; este in sa si mai interesantu cá se afle cineva adeveratele si genuinele temeuri pentru care sasi isi pusera piciorulu in pragu, pentrucá se scape cu ori ce pretiu de guvernulu transilvanu.

Se vedeti. Sibienii perdura precum sciti, fatia cu unele comune romanesce vreo doua procese de acelea, care la romanii nostri sunt cunoscute sub numirea de nerusinate. Atatu Sibienii catu si altii au cause fórté mari de a se teme tare, cumca remanendu guvernulu transilvanu compusu macaru numai cum este acelasi in timpulu de fatia, ei mai au se pérda o mare multime de procese, dintre care cele mai importante voru fi mai totu asupra mieduinelloru de hotara. Mai incolo ei se temu inca si de alte fapte mari de dreptate ce sunt a se implini in tíer'a nóstre, dintre care numeramu astadata numai urmatórele: tragerea la raspundere pentru averea numita a universitatii, la care romanii au o parte insemnatóre; impartasirea clerului romanescu din venitul ce intra dela statu in pretiulu despagubirii pentru dieciuiiele preotiesci; perderea toturoru mosiiloru din districulu Fagarasiului tiente de natiunea sasésca aprópe de 100 ani cu inscriptiune pentru o sumusióra numai de 200 mii fiorini; perderea catoruva procese urbariale cu totulu asupritóre pentru fostii iobagi séu tacsalisti; sil'a de a priimi in proportiune drépta preste totu romani in deregatoriile publice si cu ei deodata limb'a romanesca s. a. s. a. Din atata inca vede oricine, ca aici jóca viitorulu si cu elu milióne la mijlocu; pentru aceea nu este nici o mirare, déca sasi din Sibiu si toti cei carii tienu cu ei se voru face luntre si punte, voru sacrifica avere, fata si nevasta, numai cá se scape de unu guvern, carele in personalulu seu mai inaltu in $\frac{2}{5}$ este romanescu, eara pre catu este ungurescu, nu mai consta din ómeni totu numai de ai sistemii ruginite si de ai lui dulce far niente, cá odinióra.

Intr'aceea guvernulu Transilvaniei poté fi incredintiatu, cá nu se afla unu singuru romanu, carele se se invoiesca vreodata la plasmuirea unui Sachsenland in Transilvani'a, séu la cea mai usióra stirbatura a independentiei ei autonóme. Lasamu cá nici unu romanu nu mai voiesce a crede in restaurarea vechieloru privilegii sasesci. dar' apoi si arondarea de unu Sachsenland o tiene fiacare in dílele nóstre curatu de o

chimera, de o nebunia. Unu Sachsenland se mai potuse numai pana candu romanii era sclavi politici, in care calitate ei nici cá se numerá. Pe atunci minciun'a politica, cumuca dela Orastia pana la Brasiovu si de aici pana la Bistritia ar fi numai o natiune, adica cea sasésca, mai potea se aiba trecere la acei invatiati si birocrati germani, carii pana pe la a. 1848 intrebá pe ardelenii ce calatoria cate odata in tierile germane, cá cumu o mai ducu ei cu férale selbatice si cu turcii. Céra altii Sachsenland; in momentul candu romanii voru vedea cá serman'a Transilvania earasi ar veni in periculu de a se sfasié cá si camasi'a lui Christosu, voru cere si ei Romanland. — B.

Brasiovu, 12. Aug. n. Onorabila Redactiune! Unu cunoscutu si amicu vechiu alu meu trecédu alaltieri pe la noi catra patri'a sa, descoperindu'si a sa parere de reu, cá nu a potutu fi de façia la lucrurile adunarii generale a Asociatiunii, a depusu la comitetulu espusetiunii diece galbini imperatesci in natura, indatorandune cá se'i inaintamu la cass'a fondului Asociatiunii, ne oprí inse strinsu a'i publica numele, pana candu re'ntorcédu se la ale sale nu va fi in stare de a se inscrie cá membru fundatoru. Deci déca parol'a data nu ne iérta a face cunoscutu pe generosulu daruitoru, nu ne o-presce inse de a incunosciinti'a prin acésta darulu facutu. De aceea me rogu, cá acestoru linii se li se afle locu in colónele Gazetei. —

— De si au trecut abia doua septemani dela adunarea Asociatiunii, totusi se póte oserbá si pana acum, cá simpatiiile catra Asociatiune mergu crescédu. Impregiurarea cumca adunarea generala a primitu, cá din fondulu seu relative prea micu se se si impartia pe anulu viitoru spre diferite scopuri preste trei mii fiorini v. a., adaoase fórté multu spre a convinge pe cei cu anim'a indoita, cumuca Asociatiunea e determinata a purcede si a lucra strinsu in spiritulu statuteloru sale, adica cumu amu dice, a luá cu o mana numai pentrucá se aiba ce imparti cu ceealalta, a intinde ajutore generatiunii de façia, pentrucá cu atatu se fia mai asigurate cele viitórie. Amu mai oserbatu earasi din conversatiune cu mai multi barbati de tóta clas'a, cumuca dorinti'a comuna este, cá capitalulu Asociatiunii se crésea in cei mai deaprópe 4—5 ani celu mai puçinu la sum'a de un'a suta mii fiorini; cumuca inse scopulu prefíptu de a nainta in tóte ramurile culturai prevediute totu in statute, abia se va poté ajunge intr'unu síru órecare de ani cu unu capitalu celu puçinu asia mare, pre catu este capitalulu academiei unguresci din Pest'a.

Unii au sperantia buna, cumuca consolidanduse Asociatiunea si demustrandu publiculu, cumuca are putere de viétia, prin urmare viitoru siguru, se voru aflá si ómeni cu stari materiale mari, carii ii voru face legáturi testamentarie, prin urmare ii voru deschide fontani de venituri ce nu voru deseca niciodata, eara acésta nu numai in bani, ci si in realitati, adica in case si mosii, in scule s. a. pe lenga conditioni nestramutavere.

G. Baritiu

— In Mediasiu se tienura in 5., 6., si 7. Augustu adunarii generali a mai multoru reuniuni sasesci ardelene. Asia se incepura siedintiele in 5. la 7 óre de diminétia se strinsera la cas'a sfatului membrii reuniunei numite a lui Gustav Adolfu, de unde plecara la beserica, ear' acólea dupa rugatiune tienura pertraptarile sub presidiulu parochului cetatei si vicariu superintendintiale Fabini. Dupa siedintie se dete prandiu mare cu toaste nenumerate, unde disa band'a ulaniloru din Nr. 7, ear' sér'a fí balu splendidu in cas'a de jocu a cetatei. In 6. anca se continuara siedintiele. Tienend in urma si asociatiunea economica si unele septiuni din reuniunea pentru cunoscinti'a tiei siedintie, aceste díle de bucuria se facura si mai placute prin cantarile esecutate de corurile de cantereti din tóte cetattle sasesci si prin petrecerea ce o facura societatile de venatori din Sibiu, Mediasiu si Bistritia:

Unu aptu nou imperatescu.

— In „P. N.“ cetimu urmatóriele: „Sürgöny“ (gazet'a oficiósa a dicasterieloru unguresci) publica dela corespondintele seu „L“ (Ludasy-Gans) cu datulu 5. Augustu urmatórea insciintiare:

„Scrisórea mea de astadi o potu incepe cu o insciintiare momentósa: Inaltiatulu Imperatu a binevoitu a indreptá catra Esc. Sa cancelariulu comitele Forgách urmatoriulu autografu imperatescu:

Iubite comite Forgách!

Avendu seriosulu propusu de a realizá principiulu egali-

tatei in drepturi alu tuturoru popóreloru mele si in privinti'a natiunalitatiloru locuitórie in remnulu meu Ungari'a, demandu cancelariei mele ungare, cá, ascultandu mai anteu pe locu-tienutoriulu Ungariei, se compuna unu proieptu de lege, in care se fia statorite lamuritu drepturile tuturoru natiunalitati-loru, ce nu sunt magiare de limba si se'mi 'lu substérna mie.

Mi reserbu a pune acestu proieptu de lege intre propu-nerile regesci, ce le voiu dá la cea mai deaprópe dieta.

Lacsenburg, 27. Juliu 1862.

Franciscu Josifu.

Intru speranti'a, cumuca la cancelari'a de curte pen-tru Ungari'a se va gasi si vreunu partinitoriu séu mai bine aparatoriu or scutitoriu alu natiuniloru din Ungari'a de ori-gine européna, noi nu ne putem ascunde simtiulu nostru de profunda multiamita catra aceasta sublima iniciativa, ca-ci acumu 'i se da ocaziune in. cancelarie pentru Ungari'a se a-rete si in faci'a lunei parerile sale, cari déca amu fi se jude-camu din mesurile intreprinse pana acumu, nu ni se prea arata a fi de cea mai secura garantia pentru viitoriu, daca a-cesta aru fi se aterne ca astadi mai numai dela arbitriulu ei, esercitatu in numele Domnitoriului. Ce nu ne putem usioru esplicá inse e, ca unu aptu atatu de momentosu si de sublimu, nu se a publicatu anteu intru altu modu, nu cá introducere la articulu unui corespundinte, care e dedatu a'si aflá place-rea mai multu in glume, vorbindu de multeori intre cele ca-teva verdi si multe uscate. Nu putem crede, ca asta proced-ura 'si aru avé temeiu in intentiunea, de a nu lasá aptulu se aiba unu efeptu de totu straordinariu intre fii lui Arpadu, cumu aru fi avutu candu se aru fi aretatu anteu intru tóta gravitatea lui, si nu se aru fi predatu unoru mani atatu de profane, spre a face petrecere publicului seu. Cumu e, cumu nu e, destulu ca incatu pentru noi, suntemu convinsi ca fra-tii nostrii ungureni voru asteptá proieptulu cá evreii implini-rea profetieloru legei vechi. Numai de se aru face proieptulu pe drept, ca se se pota introduce provisoriu si iniante de dieta, in loculu arbitriului ungaru de astadi.

Intru altele, natiunile nemagiare au intru aceasta unu do-cumentu nou despre parintesc'a ingrigrice a inaltiatului loru domnitoriu si de buna sama 'si voru sci d'a libertate suflet-ului loru intru manifestarea neclatitei credintie, oserbate totu-deun'a. Dee atotu putinti'a, ca aceasta iniciativa imperatésca se duca la bunaintielegerea intre popórele si la o legatura totu mai strinsa intre domnitorin si suditi!

Sciri diferite.

— Comitete Forgách, cancelariulu — dupa cumu spune „Botschafter“ din Vien'a — 'si cere concedia de 14 dile. Ear' in 20. ale l. c. dio'a dea S. Stefanu va tiené o masa mare, la care se voru invitá si se voru presantá din oficiu toti mag-natii, cati se voru fi aflandu in Vien'a. —

— Gazetele unguresci spunu cu órecare multiamire in-terna, ca Hodgea, unulu dintre cunoscutii conducatori ai Slo-vaciloru in 1848 s'a depusu prin sinodulu presbiteriale din tienutulu unde locuesce, inculpatu fiindu de nisce delipte ca-nonice. Colegele nóstre magiare 'lu numescu more consveto „cunoscutulu atietiatoriu“; totu ele inse dau de scire ca a-celu natiunalistu a recursu la Vien'a la supremulu consistoriu si se a dusu acolo si in persóna. Aducandune aminte de min-ciun'a de asta primavara candu diurnalele ungare se bucurau ca Hurbanu e prinsu, ear elu redicá toaste pentru inimicii na-tiunei sale la aniversarea congresului din Turotiu-Szt.-Marton, pare ca si casulu de acumu nu ne vine de totu credibile, ci credemu ca bucuri'a diurnaleloru ungare e cam pripita.

— In Tocaiu arsera in 3. Aug. 95 de case cu edificiele accidentali cu totu. Societatile asecuratóre anca au acólea o paguba insemnata.

Chronic'a esterna.

Intrebarile politice esterne, ce ocupa mintea ómeniloru, cari conducu destinele popóreloru, remasera totu cam acelea, pe cari suntemu indatinati de catuva timpu a le vedé cernute si rescernute atatu in diurnale, catu si mai virtosu si ceva si mai cu temeiu in carticele mici séu brosiure, cu cari precumu scimu se au indatinatu pricepatorii, séu cei ce'si cugetaca pri-cepu lucrurile a capacítá pe unu publicu mai micu or mai mare. Intre aceste dupa parerea nóstra celu dintai locu 'lu tiene totu intrebarea italiana nu atatu pentruca acum aru a-menintiá mai anteu pacea lunei cu intréga ponderositatea ei, ci mai alosu pentru aceea, pentruca a ajunsu intru unu sta-

diu, ce'lu amu puté numi inceputulu capetului. Cumuca spre indeplinirea unitatei italiene toti, cei interesati la bun'a reesire a causei, tienu Rom'a de neaperatu de lipsa, aceea se vede chiaru si din prochiamatiunea regelu Victoriu Emanuele, co-municata in numerulu trecut. Acumu e vorb'a numai de des-legare intrebarea „cumu si candu se se proceada la castiga-rea cetatei eterne“? Intru aceasta se paru a se diferi opiniu-nile. Guberniulu italianu a fostu si e de opiniune se mai a-stepte si se se consolide pana candu va sosi timpulu de a puté procede mai cu enregia. Guberniulu francu, care'si are insemnat'a s'a influintia nunumai dela resboiulu cu Austri'a incóce, si chiaru decandu 'si tiene trupele in Rom'a, tiene ca in urm'a urmeloru unu congresu europénu aru fi medicin'a cea mai buna pentru vindecarea plagiloru, ce le causéza di-ferinti'a opiniuniloru politice deduse si susutienute pana in cele din urma. Cu totulu de alta opiniune e inse resturnato-riulu burboniloru neapolitani. Elu crede cumuca natiunea ita-liana decandu se a prochiamatu remnulu, s'a consolidatu atatu de tare, incatu prin o lovitura puternica aru puté in scurtu se implante stindardulu tricoloriu in capitoliu, inse da de pie-deci din partea guberniului italianu, care, ascultandu si de svaturile celui francu, díce: stai pe locu, mai asteapta puçin-telu ca se ne ducemu la Rom'a laolalta. La aceasta se pare a se invoii si imperatulu Napoleone, ca faptoriuulu celu mai de frunte la apararea domniei papali. Asia dara strigatele, ca Napoleone aru fi compusu insusi o nota catra cabinetele pu-teriloru mai mari, unde aru dice ca se se puna capetu „scan-daleloru“ unui conducatoriu de poporu cumu e Garibaldi, nu ni se paru intemeiate, de órace, cumu amu dísu, scopulu e acelasi si póte ca si-midiulócele, numai timpulu si modulu mai de aprópe alu esecutarei planuriloru se diferescu. De o nota atatu de nenonorita anca nu credemu se fia vorb'a, de órace in consiliulu ministriloru dela Vichy, unde e imperatulu francu la bai, se díce ca elu a fostu contra unoru ministrii, cari dísera ca se se provóce guberniulu italianu a dimitte pe Garibaldi din armat'a italiana. Asia imperatului nu 'i se pare consulta si folositoria dimiterea lui Garibaldi, ear' déca lucrulu sta asia, atunci notele cele detunatórie nu aru avé nice unu intielesu. —

De acólea se potu esplicá apoi si mesurile gubernului italianu, candu tramisa trupele sale dupa Garibaldi, inse cu espresulu ordinu ca se 'i urmeze in catava departare, ca nu cumuva se dee in colisiune cu elu. Asemenea se vede si din purtarea si din vorbirile lui Garibaldi ca elu anca e de totu determinatu a nu vini in atacu nice cu fratii sei Italiieni, nice cu Francii. Aceasta crutiare reciproca din partea tuturoru fap-toriloru unitatei italiene, nu e nice decatu motivu mai multu a tiené de periclitata pacea lunei. Strigarea „Rom'a or mórte,“ cu care demonstra poporulu din tóte cetatile remnului Italiei in favórea lui Garibaldi, faci'a cu aceste fapte de crutiare nu au mai multa ponderositate, de catu potu avé espresiu-nile dintru o corespundintia dela Londr'a esita in Monitoriulu fr., unde se díce: „Proclamatiunea regelui Italiei, care condamna cu versu puternicu amenintiarile cele sgomotóse a le lui Ga-ribaldi in contra Romei si a pabei, au produsu in Londr'a o sensatiune buna, ca-ci acólea pretensiunile cele curióse a le acestui conducatoriu de poporu se privescu a nu fi compati-bili cu nice unu feliu de forma de gubernementu si asia cata se se supprime cu taria.“ Amu mai vediutu noi pe Napoleone, Victoriu Emanuele si Garibaldi mai anteu in opusetiune unii cu altii, pentruca apoi cu atatu mai siguru se póta confap-tui la olalta.

Mai mana in mana cu aceasta intrebare a inceputu a se desvoltá si intrebarea esistintiei Turciei. Numai atata e dife-rinti'a, ca bietii crestini nu au pe unu Garibaldi, Victoriu Ema-nuele si Napoleone cu armatele loru, ci se pórtá de catra pu-terile cele mari si puternice dupa cumu le diace in interesu a so sierbi de necasulu si asupririle loru, ce le suferescu dela Turci. Din resbelulu cu Muntenegru se aude numai atatu, ca pe lenga totu eroismulu acelei mani de ómeni, totusi ei fura mai alaltaieri batuti de Turci.

In Belgradulu Serbiei earasi stau lucrurile totu cumu re-masera dupa atacurile din Juniu, in urma caroru apoi se con-stituá in Constantinopole conferinti'a de diplomati ad hoc. In siedinti'a 2-a din 27. Juliu se díce ca au decisu diploma-tii a tramite gubernieloru proprie „Proieptulu de impacare“ statoritu de ei in acelu intielesu, ca Turcii afara de fortaré-ti'a Belgradu se nu mai tiená ocupatu nice unu locu din Ser-bi'a. Afara de aceste se se puna conditiuni ocupatiunei ace-steia, ca se nu vatame autonomi'a Serbiei. Intru altele Tur-cii se apropia de marginile Serbiei, ear' guberniulu nu omite

